

Орияни эгасига қайтаринг

14:45 / 07.02.2025 1706

Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Мадинада қўрқинч вужудга келди. Шунда Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи васаллам Абу Толҳадан Мандуб деб аталадиган отини орияга олиб, миниб кетдилар. Қайтиб келганларида:

«Ҳеч қандай қўрқадиган нарса йўқ экан. Мана бу (от) эса денгиз экан», дедилар» (Бухорий, Муслим ривояти).

Шарҳ: Баъзилар орияни қарз деб атайди. Лекин ория билан қарзнинг орасида фарқ бор. «Ория» бир кишининг ўз ҳайвони, кийими ёки идиши ва шунга ўхшаш нарсаларини бошқа кишига вақтинчалик фойдаланиш учун бериб туришидир. Орияга олинган нарсанинг ўзи яна эгасига қайтариб берилиши шарт.

Энди эса бевосита ҳадиснинг шарҳига тўхталсак:

Бир куни Мадинаи Мунавварада «Душман бостириб келаётган эмиш», деган гап тарқалди. Ҳаммаёқни қўрқинч босди. Ҳақиқатни билиш, одамларни тинчлантириш керак эди.

Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам шаҳар ташқарисига чиқиб, воқеликни ўз кўзлари билан кўрмоқчи бўлдилар. Лекин мингани уловлари йўқ эди. Шунинг учун Абу Толҳа розияллоҳу анҳудан Мандуб номли отини вақтинча миниб туришга – орияга сўраб олдилар.

Мандуб ўта ночор, секин юрадиган от эди. Аммо уни Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам минишлари билан у елдек учиб кетди.

У зот шаҳардан ташқарига чиқиб, хабар олсалар, ҳеч гап йўқ. Қайтиб келгач, «Ҳеч қандай қўрқадиган нарса йўқ экан», деб одамларга хабар бердилар. Яна «Мана бу (от) эса денгиз экан», деб Мандубни мақтаб қўйдилар. Бу «Қадами кенг, тез юрар от», деганлари эди.

Ушбу ҳадисдан олинадиган фойдалар:

1. Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг элу юрт тинчлиги учун қаттиқ қайғуришлари, камтарликлари ва жасурликлари.

Бутун шаҳарни қўрқинч босиб турганда бошқа бир одамни юбормасдан, ёлғиз ўзлари, зудлик билан хабар олгани шаҳар ташқарисига чиқишлари шуни кўрсатади.

2. Уловни орияга олиб туриш жоизлиги.

3. Ҳайвонга, жумладан, отга исм қўйиш жоизлиги.

4. Кишилар хабар кутиб турганда хушхабарни тезда айтиш кераклиги.

5. Орияга олинган нарсадан фойдаланиб бўлгач, тезроқ эгасига қайтариб бериш кераклиги.

6. Орияга олинган нарсани эгасига мақтаб қўйиш лозимлиги.

«Ҳадис ва ҳаёт»нинг 11-жузидан